

THE CONQUERORS OF THE PRAIRIES

Яр СЛАВУТИЧ

ЗАВОЙОВНИКИ
ПРЕРІЙ

ТРЕТЄ ДОПОВНЕНЕ ВИДАННЯ
З АНГЛІЙСЬКИМ ПЕРЕКЛАДОМ

diasporiana.org.ua

СЛАВУТА

ЕДМОНТОН

1984

Yar SLAVUTYCH

Yar Slavutych

THE CONQUERORS OF THE PRAIRIES

Translated by R. H. Morrison
Zoria Orionna, Roman Orest Tatchyn
and
René C. du Gard

SLAVUTA PUBLISHERS

Edmonton

1984

ISBN 0-919452-28-0

ПОДЯКА

Видавництво "Славута" висловлює щирю подяку
Фундації ім. Тараса Шевченка у Вінніпезі за щедру
допомогу у виданні цієї книги, присвяченої 85-
річчю української літератури в Канаді (1898-1983).

Slavuta Publishers 72 Westbrook Dr. Edmonton

Canada T6J 2E1

ЗАВОЙОВНИКИ ПРЕРІЙ

Пам'яті перших
українських поселенців

Не загарбники з дальніх імперій,
Не кортези з минулих віків, —
Тут пройшли завойовники прерій,
Єлиняк, Пилипівський, Леськів.

Лемешів домороблена криця
Корчувала почажлі паплі,
Щоб лягала подільська пшениця
В чорне лоно нової землі.

І злітали, спрагливі причалу,
Золотими крильми врожаї.
Слава й честь українському ралу,
Що відкрило канадські краї!

Завойовники з видом сумирним,
Орачі від зорі до зорі,
Добре знають і Вільна, і Мир Нам
Вашу працю, меткі трударі.

Це по вас по лугах, по дібровах
Поминають Мондер, Вегревіль . . .
Спочивайте в пухнастих покровах
Потом скроплених, піднятих піль!

Ваші руки на славу Канаді
Торували шляхи крізь гілля.
Хай не стане вам плуг на заваді,
Хай лягає вам пухом земля!

1964

THE CONQUERORS OF THE PRAIRIES

In memory of the first
Ukrainian settlers

Not Corteses from some long-bygone day,
Not empires' minions grabbing without leave,
But conquerors of prairies, in their way,
Came Pylypiwsky, Yelyniak, Leskiw.

The humble plough with home-made steel for share
Grubbed up the burnt-out poplars from their bed
To let the famed Podillian wheat lie there
In the black lap of porous earth instead.

And borne on golden wings the harvests came,
Drawn to their destination as by thirst.
To our Ukrainian ploughs, honor and fame:
Canada's lands you opened from the first!

Conquerors with a peaceful aspect and,
From one dawn to the next, tillers of soil—
Both Vilna and Myrnam well understand
The nature of your brisk and dexterous toil.

It's you the meadows and the groves recall:
Mundare remembers you, and Vegreville. . . .
Rest well where you repose in down-soft pall,
Among the sweat-dewed fields you came to till.

Your arms drove roads through wooded land as they
Worked tirelessly for Canada's renown.
Grant that no plough shall now stand in your way,
And may the earth lie on you light as down!

1964

LES CONQUÉRANTS DES PRAIRIES

*En souvenir des premiers colons
ukrainiens du Canada*

Condamnons les Cortés des époques passées,
Les empires séides dérobant les terres,
Louons ces conquérants des prairies intouchées:
Pylypiwsky, Leskiw, Yelyniak, qu'on vénère.

Louons l'humble charrue faite d'acier rustique
Qui osa s'attaquer aux peupliers grillés,
Remplacés de blés de Podilie magnifiques,
Dans le giron noir au sol poreux réveillé.

Puis arriva sur ses ailes d'or la moisson,
Attirée par la soif de sa destination,
Gloire et honneur, des socs ukrainiens, toison
D'humbles héros en voie de prédestination.

Conquérants merveilleux à l'aspect pacifique,
Laboureurs infatigables d'une aube à l'autre,
Vilna et Myrnam vous considèrent uniques
Dans votre labeur inconstant imbibé d'apôtre.

Les prés et les bosquets se souviennent de vous:
Mundare n'oublie pas, quant à Vegreville . . .
Reposez bien dans un poêle de duvet doux,
Les champs défrichés d'une allure fébrile.

Vos bras ouvrirent des routes au cœur des bois
Faisant connaître le renom du Canada.
Assurez que nul fer ne violera les lois
Que la terre de duvet vous recouvrera.

Traduit et adapté au français
par René Coulet du Gard

Т У Г А

(І. Пилипів 1891 р.)

Не чути зозуль, нема й солов'я,
Якими дзвеніла юність моя.

Ні дуба, ні клена . . . Лише землі
Вклоняються лячно вбогі паплі :

Тремтять на вітрах, і в тиші тремтять,
Готові лягти під подув розп'ять.

Яка самота! До яру піду, —
Калина стоїть, немов на меду,

І жаром червоним кличе мене,
Шепоче: „Кріпися! Туга мине . . .”

О рідна відродо! Я грона рву —
Вмиваю слізьми червінь степову,

Баную в душі, до серця тулю
І в Бога благаю, повний жалю :

„Дай ще раз почути Небилів мій —
Зозуль, солов'їв і бджолиний рій!”

Червона калина стала й мені
Снагою життя в чужій чужині.

Стар, 1961. На могилі І. Пилипова.

SORROW

(I. Pylypiw in 1891)

No cuckoo's heard, no nightingale is found,
Like those that filled my youth with their **sweet sound.**

Neither the oak nor maple . . . Only the
Poor poplars of the land bow timidly:

They shake in wind and silence and prepare
To sink in crucifying blasts of air.

What loneliness! To the ravine I go,
Where happily the cranberries' tall shrubs grow,

And, glowing red, the bushes seem to say
In whispers: 'Take strength! Grief will pass **away. . . .**'

Native delight! I pick a cluster and
Tears wash red berries of the prairie land.

My soul is filled with sorrow as I press
Them to my heart and pray in my distress:

'Grant I see Nebyliw and hear its song,
Where native nightingales and cuckoos throng!'

And out there, where red cranberries' bushes **stand,**
My life finds new strength in a foreign land.

Star, 1961. At the grave of I. Pylypiw.

АТАВІСТИЧНЕ

Димлять у небо чорні коренища,
І сива смуга, від ялини вища,
Пливе в рахмань, що криє далечінь.
Трудись, людино! Твій гарячий кінь
І гострий плуг скрашають даль безкраю.
І ти за ними, промітний ратаю,
Прямуєш гордо в радісне буття.
Ні темний жур, ні дике сум'яття
Тебе не спинять у твоїм розгоні.
Росте рілля — і хвилі пружносонні,
Передчуваючи рясний врожай,
Течуть навально в сонячний розмай.

1965

ATAVISTIC

Smoke from the black roots drifts towards the skies
And, higher than the fir, grey streaks will rise
To float into the peace the farness hides.
Work on, O man! Your horse with eager strides
And your keen plough adorn the endless distance
And you, behind, strive into glad existence,
The energetic ploughman filled with pride.
Neither wild stir nor life's sad, darker side
Has power to stop you in your steady drive.
On this field springy, dreamy waves will thrive—
Tokens of plenty when the harvest's done—
To flow unchecked and burgeon in the sun.

1965

ПЛУГАТАРІ

Сокира і заступ, мотика й плуг,
І кінь витривалий, як вірний друг, —
Таких не поглине густе гілля,
Вітає таких запашна земля!

Постіл із сириці, важкий кожух,
Окрайці хлібини, цибульний дух;
Нехай на привілли борвій кружля, —
Такими рясніє масна рілля!

Ідуть вони, їдуть на захід-схід,
За ними чорнозему пахне слід, —
Такими квітує, як майво, даль,
Не квилить таким перевтоми жаль!

Минають літа промітних трудів.
Радіє онук, як і дід радів,
Бо там, де дудніли вігвами тайн,
Співає бульдозер, бринить комбайн.

Берімось, поети, до красних рим.
Хай славень дзвенить орачам старим.
Хай лине з Канади похвальний спів
Про піднятих прерій плугатарів!

1966

PLOUGHMEN

The axes and the spades, the ploughs and hoes,
The horse, like faithful friend, that patient goes—
Dense bush won't swallow up the things of worth:
Your like is welcomed by the fragrant earth!

Thick sheepskin coat and shoes of hide untanned,
Slices of bread, and onion odor—and,
Though storm and whirlwind blow at will all round,
Out in the fat ploughed fields such folk abound!

To west and east the ploughmen go to toil,
Their footprints redolent of good black soil—
They brighten distance as with branch and bloom;
In them fatigue's regrets can find no room.

Years of vigorous labor pass away.
Grandsons rejoice, as grandsires in their day,
For on what once was wigwams' secret ground
Bulldozers sing and humming combines sound.

Come, poets, let us seek our finest rhymes.
Let's hymn the toilers of those former times.
From Canada sing praise as you laud now
The men who won the prairies with the plough!

1966

Чепіги плуга у долонях
І щедрий шерех лемеша,
І краплі поту, що по скронях
Різблять шляхи, коли душа
Дзвенить розгонисто в безкрає, —
Усе вітає той ратай,
Що прерій гони крає й крає,
Старий оновлюючи край,
Що на догоду недолугим
Чола не клонить волі злій,
Що, нагинаючись над плугом,
Як жрець, вклоняється землі!

1965

Palms to the handles of the plough,
And generous rustling of the share,
And drops of sweat upon his brow
Engraving little roadways there,
And soul that through all vast space rings—
Each cut on cut is welcomed and
The ploughman's glad his labor brings
Renewed life to the ancient land,
Glad he has not inclined his brow
To ill will, ease, or lack of worth,
But that when bent above his plough,
Like pagan priest he bows to earth!

1965

На поле — плуг, на воду — лодь,
Простуй, рости з добою;
Земельну сить, озерну плодь —
Підбий рукою бою!

На споконвічну темінь хащ
Керуй сокири лезо,
Прадавно пуцу розхаращ —
Нехай синіє плесо!

В тобі уходницьких дідів
Спадкова кров співає.
Для тебе стриму й поготів
На преріях немає.

Ти горду стать землі й води
Поклав до ніг, орачу!
Я чую твій навал ходи,
Твою звитягу бачу!

1967

Boat upon water, plough in field,
Advance, grow year by year;
Fat of the land, and lake-bred yield—
Man's own hand conquers fear!

On the eternal thickets lay
Your axe's blade, and through
The ancient, pathless wilds make way;
Turn river reaches blue!

The blood of conquering ancestor
Is singing in your veins,
And on the prairies nothing more
Your onward march restrains.

Proud earth and water, ploughman, here
Are taught humility.
I hear your crowded steps draw near,
Your victory I foresee!

1967

Д. Чубові

Лежать скелети без голів,
Німують, білені вітрами.
Чий вік дочасно відлетів,
Не ставши гробом під хрестами?

Чиє життя сплатило дань
Суворим будням вічних прерій?
Чий крик сполохав глухомань
На цій землі зеленоперій?

Чия несповнена жада
Пригод і простору погасла?
Чиїх то ребер кість тверда
У даль зове — як поклик гасла?

Навкруг ніхто не відповість.
Лиш обрій бризкає вітрами.
Звели скелети білу кість —
На дикий захід митні брами!

1967

To D. Chub

Here headless skeletons, bleached white,
Lie silent on the windswept ground.
Whose life thus took untimely flight
And never Christian burial found?

Whose being must its tribute pay
Under the prairies' grim duress?
Whose startling shriek rang out one day
In this land's green-plumed wilderness?

Whose thirst for deeds and open space
All unfulfilled was here snuffed out?
Whose hard bone ribs to some far place
Are calling, like a watchword shout?

Around, nobody will reply,
Nor do the skyline's winds abate.
These skeletons' white bones will lie
In the wild west of the toll gate!

1967

О Г И Р

Скорбота шалена
Степи облягла.
Звисають стремена
З-під блиску сідла.
Де ж вершник? **Немає!**
Лиш огир ірже,
Колує, гасає...
Нещастя невже?
Високі вігвами
Пірнули у даль.
Веслує степами
Незборений жаль:
Бурхає пожежа,
І огир ірже.
Заобрійна стежа
Побита невже?
І чвалом неситим —
До племені Крі:
Карає копитом
Вігвами старі.
Де ж вершник? **Немає!**
І огир на все
Погрози метає
І жахіт несе...
Підходить зі списом
Смаглявий юнак
І цілиться низом
Під груди — навзнак!
Хитнулися гори,
І кров — як стріла...
Хвала непокорі,
Відомсті хвала!

1965

THE STALLION

What heartbreak, frenzied and insane,
Is closing in a ring?
Whose stirrups, far out on the plain,
From this bright saddle swing?
Where has the missing horseman gone?
Only the stallion neighs,
And circling, leaping, gallops on
Along disaster's ways.
Out there where distances grow dim,
High wigwams sink away.
The whole wide prairie is a-swim
With grief nothing can stay.
A raging fire has broken out.
The stallion neighs again.
On the skyline, is that a scout?—
There lie defeated men?
Galloping on insatiably
Into the tribal lands,
With hooves he punishes the Cree
Till no old wigwam stands.
Where has the missing horseman gone?
The stallion menace flings
On all sides as he dashes on,
And fear and trembling brings. . . .
A youth approaches, spear in hand,
A brave tanned almost black:
He aims low at the beast's chest—and
The horse falls on his back. . . .
The hills shake and the mountain sways,
And the darts of blood swell. . . .
To disobedience give praise,
And praise revenge as well!

1965

Т Р О Є

Баллада

На низькодоли впав туман,
Встає прерійний пахіт.
Ідуть і Джон, і Жан, і Иван —
Долають дикий захід.

Позаду гордий Едмонтон
І Форт Меклавд позаду.
І нагло Жан, Иван і Джон
Спиняються на раду.

„Гадаю, годі!” — мовить Жан.
І Джон говорить: „Годі!”
Та звикло хмуриться Иван:
„Невже рости незгоді?”

„Нудьга гнітила. — каже Джон. —
Я прагнув зриву, звади,
І через десять перепон
Таки добивсь Канади.

Поклав я сотню індіян,
Не пожалівши дробу . . .”
„І я, — додав глумливо Жан, —
Півсотні вбив на пробу.

Та годі! Ліпше в Монреаль
Вертаймося на пиво.
І стріне нас, немов на баль,
Не 'дна мамзель щасливо! . . .”

THE THREE

A Ballad

The haze has fallen on the glen,
The prairie perfume mounting.
They march—Ivan and John and Jean
The untamed west surmounting.

Beyond them lies proud Edmonton
And Fort Macleod lies yonder.
And stopping short, Ivan, Jean, John
In consultation ponder.

“I think this is enough!”—says Jean.
And John is in accordance.
And out of habit frowns Ivan:
“Should I, then, cause discordance?”

“I was by boredom bored,” John tells,
“I strived for strife, adventure,
And, conquering ten obstacles,
To Canada I ventured.

I killed a hundred Indians,
With shot I was not thrifty . . .”
“And I,” did jeeringly add Jean,
“For practice laid down fifty.

Enough! ‘Tis best to Montreal
For beer we be reverting,
There to be met, as at a ball,
By mamselles’ merry greetings! . . .”

Мовчав несміливий Іван —
Тих див не знав ніколи.
А перед ним густий туман
Лягав на низькодоли.

І пахла, пахнула земля,
Не знавши зроду плуга.
Йому ввижалася здаля
Ріллі чорнява смуга.

І по тяжкій надумі Іван
Повів нехитру мову:
„Я був би злидень і дурман,
Якби я зрадив слову.

Бо не даремно залишив
Свою далеку Галіч,
Аби в ланах родючих нив
Пізнати волі далеч . . .”

—Good-bye! Adieu!—і Джон, і Жан
Протнули прерій пахіт.
Їх слід — на схід. Зоставсь Іван,
Піднявши зір на захід.

Трудивсь Іван, зорав Іван
Тугі цілини прерій.
Тоді вернулись Джон і Жан
Вести ім'ям імперій.

1963

Reserved Ivan contained his tongue—
He never knew such marvel.
And there before him a dense fog
Upon the valley hovered.

The earth with redolence did seethe,
Not knowing yet the harrow.
And in the distance he perceived
The tilled field's blackish furrow.

Then, after earnest thought, Ivan
A guileless speech had spoken:
"I'd be a rogue and simpleton
If so my word were broken.

For not in vain I left behind
My native, distant Halych,
That I, in fields of fertile lands,
Discovered freedom's outreach . . ."

"Goodbye!" "Adieu!" And John and Jean
Had pierced the prairie fragrance,
Their footsteps—eastward! Stayed Ivan,
His vision westward raising.

Ivan had toiled, and tilled Ivan
Dense virgin soils of prairies.
Returned, thereafter, John and Jean
The empire's name to carry.

Translated by Zoria Orionna.

ЧОРНОСТОПЕЦЬ

Баляда

До кручі його привели —
З палаючим зором орла!
В серпанку вечірньої мли
Він слухав, як битва гула.
Стояв перед білими хлопець —
Смагливий, нагий чорностопець.*

Від пояса — скальпів чуби,
Трофеї недавніх боїв.
Рамена — кремезні дуби,
А груди — кряжі й поготів!
Та зв'язані мотузом руки
Зірвати не можуть принуки.

О як він зневажити міг
Відвагу в такому бою,
Не встояти, збитися з ніг,
Охмарити славу свою?!
Стоїть перед білими хлопець —
Пойнятий у жур чорностопець.

Підходить до нього Іван,
Стрибнувши з коня на траву.
Тамуючи в серці вулкан,
Словами пече наяву:
„Дивися, безмежні простори —
Без плуга, без нив, без комори...“

---

* Blackfoot Indian.

Тож дайте стяжину землі
Для миру і щастя, й життя, —
Зорати жадання й жалі,
Засіяти зерном буття . . .”
Та глянув з огидою хлопець —
Високий, стрункий чорностопець.

„Иди, — не вгаває Іван, —
І з нами у дружбі живи,
Скликай войовничих краян,
Волай до душі й голови:
Ми прагнемо жити у мирі,
Братерства провісники щирі”.

Стоїть непохитно юнак.
Та в чорних, лискучих очах
Маліє ненависти знак . . .
Гнів гусне . . . Гнів нагло прочах . . .
І люльку запалює хлопець —
Смаглявий, нагий чорностопець.

Мазепа в Альберті, 1965

СПАДЩИНА

Баллада

Співає колос, нива співає!
Хвилястим гонам — краю немає!
Під саме небо, де хмари вовна.
Тече пшениця, зернисто-повна.
Сідає в авто господар сивий,
На поле їде, на буйні ниви,
З гори на гору і з балки в балку,
Йому одному знайомі змалку...
Отут палала його садиба,
Коли буланий здіймався диба;
Прошила тіло стріла із лука —
Не стало сина, не буде внука!
Тоді він клявся, лихі вігвами,
Не бути в дружбі довіку з вами...
Отам, де бджоли беруть узяток,
Йому вже восьмий минув десяток;
Немає втоми йому, старому, —
Кому ж віддасть він достатки дому?..
Господар їде ген до вігваму,
Уклінно просить малого й маму,
Бере він хлопця, нащадка вбивці:
„Хай буде внуком, лихі мисливці!
Йому дарую господу й поле,
Своє обійстя високочоле.
Моє багатство на вашім спадку
Нехай буває в добрі й достатку”.
І палять люльку смаглявошкірі,
Сміються гордо у згоді й мирі.
І йде хлопчина, смолистий волос,
А в діда серце в сяйво скололось.
Удвох — до фарми! Співає колос,
Радіє колос — на повен голос!

1967

THE INHERITANCE

A Ballad

The grain's and tilled earth's songs **ascend**
From waving fields that have no end.
Right to the sky, where clouds' wool **grows**,
The rich grain of the wheat crop **flows**.
The farmer's auto makes its way
Through lush fields; he whose hair's **now grey**
Sees every hill and dale appear,
Known to him from his earliest year. . . .
Right here his burnt home disappeared
And poor son's frenzied bay horse **reared**;
Pierced by an arrow shot from bow,
His son— no grandson shall he know!
Then he with evil wigwams swore
To live in hatred evermore. . . .
There, where bees gleaning honey fly,
His life's eighth decade has gone by.
Though old, he is unwearied still—
To whom his fortune shall he will? . . .
The farmer to the wigwam goes:
A widow and her son he knows;
Humbly he names the widow's son—
"Grandson there'll be, O murderous one!
To him my yard and fields will I
Bequeath, and homestead rising high.
My wealth was built upon your ground—
Here in turn may your wealth abound."
The redskins light the pipe of peace,
Proud laughter sounds, and discords cease.
He takes the dark-haired lad away,
His own heart pierced by **splendor's ray**.
Both— to the farm! The crops rejoice,
The ears of grain sing at full voice!

1967

Брунатний захід
Дзвенить, як мідь,
І б'ється пахіт
У небозвідь.

Полощуть ниви
Небесний прут.
Рвачкий, щасливий
Безкрай навкруг!

Спинись, мандрівче,
На безмір глянь:
Стебло поривче
Спахас п'янь.

Не йди, врожайний
Озорюй час
І слав Ріджайни
Земний Парнас!

Біля Ріджайни, 30 червня 1964 р.

The west's brown hue
Rings brazen. Scent
Goes beating through
The firmament.

Fields' shimmers lave
Skyline from ground.
Lucky and brave,
Vastness all round!

Stop, pilgrim, heed
This endless space:
Drunkenness freed
By stem's wild pace.

Wait, fruitful ways
Of hours make clear;
Regina praise—
Parnassus here!

30 June 1964

Вганяється гостра коса
У лан золотого вівса . . .
Лягає колосся пшениць
На діл горілиць . . .

Стебло, не тужи, не ридай!
Тебе обмолотить ратай.
І вийдуть, як повні дуби,
Із печі хліби.

Прибульче, корчуй і плужань
Цю давню, як світ, глухомань.
Дали ж тобі радість і біль
Нащадки Трипіль.

Сокира і плуг, і коса —
Твого неспокою краса.
Чорноземлі білий хліб —
Корогви колиб!

1967

The keen scythe hunts, athirst for prey,
Along the golden oatfields' trail. . . .
And on its back not far away
Wheat lies down, in the dale.

Stalk, do not weep and do not grieve!
For soon the ploughman's threshing stops.
The loaves their oven homes will leave
As round as oak-trees' tops.

Newcomer, clear and plough, renew
This age-old, world-old wilderness.
Trypillia's breed has given you
Much joy and much distress.

The axe and plough and scythe—these three
Your restlessness's beauty are.
Look at black earth's white bread and see—
Shepherds' banners afar!

1967

Д І Д И

Вони сидять, задумані всевіди,
На прастарій, обвітреній колоді.
Ведуть розмови про колишні біди,
Про все, що стало на віку в пригоді.

Діди гують. Добре відробили,
Відмандрували по широтах прерій.
Лунає спогад, подарунок милий,
В яким не чутно вигуків істерій.

Минув їх вік. І, вузлуваті руки
Поклавши важко на сухі коліна,
Вони раюють, як сини і внуки
Долають поле . . . Великодня зміна!

Дідам жадані спогади про біди.
Діди байдужі на нові приваби.
Сидять діди, задумані всевіди, —
Як на могилах давні скитські баби.

Мир Нам, 1967

THE OLD MEN

They sit there lost in thought, omniscient,
On weather-beaten logs more ancient still.
In talk of past misfortunes their time's spent,
And of the good events as well as ill.

The old men chatter. Well their work was done,
No more they roam wide prairies. Now resound
Remembrances, dear gift in which not one
Hysterical, noisy echo can be found.

Their time is past. They lean with knotty hands
Placed heavily on bony knees, at rest
While sons and grandsons now subdue the lands. . . .
Happy relief, life's good, all's for the best!

The old men like past woes. Indifferent
To all the novelty that fashion craves,
They sit there lost in thought, omniscient—
Like old stone idols set on Scythian graves.

Myrnam, 1967

Х А Т А

Спинивши авто, я зайшов у хату,
Що біловидо стала між ялин,
Ясну з кулів покрівлю небагату
Спускаючи понад вербовий тин.

„Добрідень, тітко!” — я звернувся до жінки,
Що березові підкладала в піч.
Пашіли з комина підмаглі грінки,
І променилась доброта із віч.

„Чи є питво?..” Небавом наточивши
Із крану в кухлик чистої води,
Сказала: „Доброго здоров'я пивши...” —
Мов соловій повів на всі лади.

Я пив і сяяв. Я жадав, щоб завше
Мої нащадки, правнуки мої
Мандрівників приймали, привітавши,
І з рідних слів — співали солов'ї!

Вільна в Альберті, 1966.

THE COTTAGE

I stopped the auto and I went inside
The white-faced cottage set where firs were dense;
Its humble roof was thatched with light straw, tied,
And hanging down over the willow fence.

‘ Good day, aunt! ’ I addressed the woman there,
Who stoked the stove with fresh birch-wood supplies.
The smell of toast was drifting through the air,
And goodness radiated from her eyes.

‘ May I please have a drink? ’—At once she filled
A mug with water, handing it to me;
‘ Good health! ’ was her reply: nightingales trilled—
Or so it seemed at least—in every key.

I drank and beamed. I could have wished that they
Who’d follow me, great-grandsons, might have heard;
That they would welcome travelers in this way—
With song of nightingales in native word!

Vilna, Alberta, 1966

Ця земля, завойована ралом,
Небилівцями, крин-земля,
Клекотить голубим сніготалом
І дурманить свшаном здаля.

Хай на обрії тирси немає,
Не хвилює прибій ковили, —
Врожаями зернисто співає
Далечінь, де ратаї пройшли.

Ця земля, завойована плугом,
Новознайдений, рідний дим,
Окриляє серця недолугим
І снаги докидає слабим.

Чую, далі співної Канади
Вишумовують зерна дощем,
Лопотять прапорами принади —
Українського слова кличем!

Вільна в Альберті, 1966.

This land that has been conquered by the plough,
By folk of Nebyliw, this lily-land,
Seethes with the snow's blue thaw and well knows how
To charm from far away with wormwood. And

Although no feather-grass on skyline shows,
Nor surge the breakers of the prairie-grass,
Still here the large-grained singing harvest grows
In distances that saw the ploughman pass.

This land that has been conquered by the plough,
This new-found, native smoke, gives wings to hearts
And weaker folk with new strength can endow,
When to the faint its courage it imparts.

I listen where like rain the grain-crops foam,
For in Canadian vastness I have heard
In their waved banners the allure of home—
The slogan cry of brave Ukrainian word!

Vilna, Alberta, 1966

САСКАЧЕВАНКА

Романс

Я зустрів тебе у блакитнім гаю.
Ти зривала у кошик малину.
Вітерець колихав білу сукню твою,
Обіймаючи стан тополиний.

Чудодійно горів кароокій вогонь,
І коси променилась корона.
Я малину прийняв із рожевих долонь —
І палав, як малина червона.

Рвійне серце моє вилітало з грудей
І ридало, й раділо тривало.
Дві перлини жагучих, німовних очей
Владним жаром його переймало.

Кароокі зірки, гойте душу мою,
Не згасайте, світіть на малину.
Я стрічатиму вас у блакитнім гаю
Все життя — до кінця, до загину!

1967

Музику склав проф. С. Яременко.

SASKATCHEWAN GIRL

A Song

I met you there among blue-flowering trees.
Picked raspberries in your basket you had placed.
Your snow-white dress was blowing in the breeze,
Whose gentle arms caressed your willowy waist.

Your hazel eyes glowed with a magic look,
The plaited crown shone brightly on your head.
When I from rosy palms a raspberry took—
I too glowed, burning with the raspberry's red.

I felt my eager heart within me rise,
I sobbed, and I rejoiced too, constantly.
Two little pearls of ardent, wordless eyes
With overpowering warmth had conquered me.

Hazel-eyed little stars, cure my soul's pain,
Shine on the raspberries, don't fade away.
I'll meet you in the azure wood again
Until the end, until my life's last day!

(Set to music by Professor S. Yaremenko)

О. Івахові

Я не забуду буйні вруна,
Покритий рінню чорний плях,
Навали гроз від Саскатуна
І дальні вогники в полях.

Безмежні й рівні, без оздоби,
І споконвічні, як буття,
Степи херсонські Манітоби
Будили давні почуття.

О земле, скроплена любов'ю
Подільських, луцьких трударів,
Стели поволі в узголов'я
Красу канадських вечорів!

Нехай нап'юсь цього простору,
Цієї красної пори,
Щоб, наситивши спрагу зору,
Не знав ні туги, ні жури,

Щоб, стрівши дні в Саскачевані
І привітавши Едмонтон,
Я в час вечірній чи доранній,
Бодай у сні узрів Херсон.

Вінніпег - Едмонтон, 12 червня 1959 р.

To Honore **Ewach**

Not these will be forgotten soon:
The rich young growth; and gravel road;
The surging storms from Saskatoon;
And far fields' little fires that glowed.

Where, unembellished, all remains
Endless as being, flat and vast:
Kherson-like Manitoba plains
Awaken feelings from the past.

Lutsk and Podillian toilers' love
Watered this land. O that I might
Rest here, to lay my head above
Spread beauty of Canadian night!

Of this space let me drink my fill,
And drink in this time's beauty, so
That sight's thirst will be quenched **until**
Sorrow and grief I'll no more know,

So that, when I have met days in
Saskatchewan and Edmonton,
As night's or morning's hours begin
At least in sleep I'll see Kherson.

1959

Українським наснажена зором,
Саскатунами синьо-хмільна,
Гомонить неосяжним простором
Едмонтонська розмай-сторона.

Я не гостем блукаю балками.
Цей безкрай, яриною лункий,
Підняли золотими руками
Українські мої земляки.

І поля, і дерева, й оселі
Промовляють мені: „Ми твої!
Твої прадіди, в горі веселі,
Розорали пустельні краї . . .”

Б'ють зеленим пожаром ялини,
І киплять соковиті п а п л і .
І здається, мої роковини
Я стрічаю — на рідній землі!

1966

With sight of the Ukrainian folk made strong,
With saskatoons' intoxicating blue,
Through the immense space there resounds in **song**
This land of Edmonton that's my land too.

Not as a guest I roam these valleyed lands.
This vastness singing with spring growth and **grain**
Was cultivated by the golden hands
Of fellow-countrymen from my Ukraine.

And fields and settlements and flower and leaf
Tell me that they are mine, and they address
Me thus: 'Your ancestors, happy in grief—
They were the ones who ploughed this wilderness.'

The firs are bursting out with their green heat
And poplars full of sap are on the boil.
And so it seems to me that here I meet
My anniversary on native soil!

1966

Стань стопою на снажний чорнозем —
І заб'ється серце гаряче,
І по тілу, рівноядна грозам,
Богатирська сила потече.

Не відходь, постій на видноколі,
Наслухайся двиготу землі
На тугому від напруги полі,
Де мої не падали жалі,

Де не мовкне дзвінкострунна ліра
Сонця й вітру, простору й життя.
І правічна воскресає віра,
Незнищенна віра в майбуття.

Гнаний горем, сумнівом роздертий,
Я тебе не зрадив, дорогу,
І знайшов я на полях Альберти
Давню радість і нову снагу.

14 серпня 1960 р.

Stand on the firm black soil, and soon a warm
And fervent beat will spring up in your heart,
And through your body, like a mighty storm,
The flow of warrior's epic strength will start.

Don't go away, but in that space remain,
And hear the shaking of the earth all round
In fields that draw their hardness out of strain,
Where not one grief of mine falls to the ground,

Where nothing silences the deep-toned lyre
Of sun and wind, of space and life. There burns
The self-renewing flame that can inspire
A faith that indestructibly returns.

Though doubts may rend me and though woes pursue,
My faithfulness, O dear one, never yields.
And all my former joy, and strength made new,
I have discovered on Alberta's fields.

14 August 1960

АЛЬБЕРТА

Чорна кров зеленавих прерій
Звагло двигас материк.
Чую в гомоні рафінерій
Твій могутній, Альберто, крик.

Вибухають, як сяйва з ядер,
Темні стріли з глибин землі:
П'ють потоки з первісних надер
Бурі нафтові журавлі.

Над тобою у статосфері
Мріє галицький Борислав —
Чорна кров зеленавих прерій
Набуває всесвітніх прав.

Золоті українські руки
Зносять прапор хрещатий твій
В людській гідності — без принуки —
Вільно — в гордості степовій.

Клекотить українським словом
Твій, Альберто, принадний гін.
Бірні предкам, близькі обновам —
Завойовники віщих змін!

1968

ALBERTA

The greenish prairies's black blood moves firm ground
Raising it boldly up to sight.
And I in the refineries's clamorous sound
Can hear Alberta's cry of might.

Like splendors from the entrails of the earth,
Forth from the depths dark arrows burst.
And at the breasts of some primordial birth
Brown oil-rigs of the fields are nursed.

There dreams far-off Galicia's Boryslav,
Above you in the stratosphere.
The black blood-streams of greenish prairies have
Made metal-alloy garlands here.

With golden hands Ukrainian people raise
Your cross-shaped banner to the sky
In human dignity, in freedom's ways,
Where pride of prairie we hold high.

Seething with our Ukrainian speech are you,
Alberta, bright in onward speed.
Faithful to ancestors, close to the new—
Brave changes's conquerors indeed!

1968

ЮВІЛЕЙНЕ

Неопалима ватра самострати
Мого піввіку звагло відгула.
Дотла згорівши, з попелу зростати
І досягати високостей тла!

Мені доба, немов гранчасте жито,
Родила радість ваговитих слів,
Коли світами грала снаговито
Прадавня правда, як Орфеїв спів.

Я присягався краяти живу дич
І переможно братися добром.
О ні, недарма клекотав Славутич
Гінкою кров'ю під важким пером!

Ні глум обмов, ні гордощі завади
Не вгнуть пряму, неначе промінь, **путь...**
Мене й на дальнім заході Канади
Нащадки зваги вдячно спом'януть.

11 січня 1968 р.

JUBILEE

The ceaseless flame of my self-immolation
My half-life now in boldness no more lights.
Consumed entirely in such conflagration,
To grow from ashes, to attain the heights! . . .

To me came time, rye-faceted, and bringing
To birth the joy of words that truly weighed,
When immemorial truth, like Orpheus' singing,
With worlds in fullness of its vigor played.

I swore to cleave all savagery in season
And win myself the goodness found in men.
O no, Slavutych roared not without reason,
With gush of blood beneath the weighty pen!

No obstacle, no slanderous derision,
Will bend my path, as straight as shining rays. . . .
In Canada's far west, scions of vision
Will gratefully recall me all their days.

11 January 1968

ПОЛЯРНІ СОНЕТИ

Збулось пророцтво Крі: списи й вігвами
Обвіяв мир — і битов порохи
Лягли на свіжі просіки й шляхи,
Що клали білі з чорними руками.

Ступив постіл, повитий мотузками,
І сонця блиск відбили кожухи;
Крізь безмір пуц, навальний і лихий,
Сокир сумирних залунали гами.

Хвала і слава мозолям долонь,
Що вкрили далі буйною ріллею!
Зневаги жало й гордості вогонь

Гамуй, прибульче, совістю своєю:
Твоя хлібина, біла і пухка, —
„Синів землі” Іллі Киріяка.

1964

POLAR SONNETS

Thus was Cree prophecy fulfilled: on wigwams
And spears fell peace—and dust of battles lay
On recent clearings and on roads new-made
That white-skinned men with blackened hands had built.

Instead trod rawhide shoes laced round with string,
And leather coats reflected the sun's rays;
Through wildernesses' vast, malign domains
On all sides rang the peaceful axe's din.

All praise and glory to the callused palms
That covered distances with fertile fields!
Sting of disdain and pride's fire, set apart:

Your conscience, newcomer, represses these;
Your soft white loaf of bread, fruit of your toil—
Elias Kiriak's *Sons of the Soil*.

1964

ШЕВЧЕНКО В ВІННІПЕЗИ

А. Дараганові

Чоло — як сонце! З-під навислих брів
Зорить поет на простір Манітоби,
На злет ланів, на вуличні оздоби,
На українських добрих трударів.

Ще мить — і встане. І вогонь, що грів
Серця мільйонам, потече з утроби —
Як життєдайні ліки на хвороби
Братів, сестер, батьків і матерів.

Хвала тому, хто красне рідне слово
Леліє в серці чисто і святково
І, наче скарб, синам передає!

Конайте, виродки! Варшавське шмаття,
Багно Москви, — нехай же вас поб'є,
Як Божий бич, Тарасове прокляття!

Вінніпег, 29 червня 1961 р.

SHEVCHENKO IN WINNIPEG

To A. Darchan

His forehead's like the sun! From under those
Thick brows he stares on Manitoba's space,
On fields in flight, on brilliant public place,
Wherein the good Ukrainian toiler goes.

A moment—then he stands, and from him flows
The fire that heart-warms millions of our race:
This cure of ailments, this life-giving grace,
On brothers, sisters, parents he bestows.

Praise him whose actions festively preserve
Our native word whose beauty does not die—
Heart-heard for sons in purity to cherish!

Tremble, O monsters, you who Warsaw serve,
Tremble, degenerate dirt of Moscow: by
Taras's curse, like God's flail, may you perish!

Winnipeg, 29 June 1961

ПАМ'ЯТІ ВАДИМА ДОБРОЛІЖА

Прощай, посвяті відданий Вадиме!
Твою далеку потойбічну путь
Нехай троянди цвітом обів'ють,
Коли сурма архангельська густиме.

Мистецтво рук, жагою невиситиме,
Давало Духові тривання суть.
Гучне визнання люди принесуть —
І буйна слава з року в рік ростиме.

Буонаротті возвеличив Рим
Ясою правди Божої широко,
А ти казково взором прастарим

Пролив на віттар київське барокко,
Щоб тут, на півночі, незрячих нас
В екстазу кидав твій іконостас.

7 жовтня 1973 р.

IN MEMORY OF WADYM DOBROLIGE

Art's dedicated one, Wadym, goodbye!
May roses with their brightest blossoms ring
Your distant, otherworldly journeying
When the archangel's trumpet sounds on high.

Hands' art, with thirst nothing can satisfy,
Gave the Spirit sense of continuing.
People their loud acknowledgment will bring,
And great fame grow apace as the years fly.

With glory of God's truth spread far and wide,
Rome was extolled by Michelangelo.
And you poured forth your gifts and glorified

Our altar with baroque of Kyiw, so
That through your iconostasis here we
Blind northerners should live in ecstasy.

1973

Немов навала синявих китів,
Пливуть юконські олив'яні хмари,
І дмуть вітри, Гренляндії удари,
Неначе світ кончини захотів.

Немає сяйва, сонця й поготів.
О щедре літо, де твої нектари?!
Пора похмура, сповнена загари,
Веде потопи, ворога мостів.

Коли замовкне порив бореальний
І вщухне дощ, і вийде молодик, —
Заквітне полюс півночі астральний.

Палає зранку золото осик,
Яскріють клени, — та багрець дубовий
Найбільш налле до осені любови.

1964

Like schools of bluish whales in onward rush,
The leaden clouds of Yukon swim, and winds
That blow from Greenland deal out mighty hits,
As though they wanted the world's end to come.

No brightness shines, and far less any sun!
Where, generous summer, is your nectar's gift?
Surly but full of zeal this season is,
Bringing those enemies of bridges, floods.

When Boreas's impulse dies away
And the rain lessens and the new moon shows,
The astral northern pole will blossom. Flames

Will light the small hours with the aspens' gold,
Maple trees will sparkle—and above all,
Oaks' red will pour its love into the fall.

1964

Десь плаче праліс, як тотемний птах,
А тут відлунюють ялини й сосни.
Гуде над видмою борвій незносний —
І мерзне слово на палких устах.

Багряний круг над обрієм потах,
Пославши хмарам подарунок млосний.
Так тоскно в полі! Вітер надборозний
Намети ставить по крутих кутах.

Коли малює пальми розсохаті
Міцний мороз на синьому вікні,
Я цвіт магнолій уявляю в хаті.

І так скорботно й радісно мені,
Втопивши зір у сніговію зриму,
Уявно братись берегами Криму.

1967

Primeval forest, like totemic bird,
Cries somewhere, and here firs and pines **reply.**
Over dunes, intolerable storm-winds fly,
And ardent lips give out a frozen word.

The skyline's purple circle that conferred
Its languid present on the cloudy sky
Goes out. What dreary fields! By furrows lie
Tents set in steep nooks where the wind has **stirred.**

When branches of a forked palm are designed
And etched by hard frost on the window's blue,
A house filled with magnolias springs to mind.

And such joy and such sadness pierce me **through**
That eyes so long on snowy visions fed
Imagine there Crimea's shores instead.

1967

Зима — різьбар. Як брили мармурові,
Лежить навколо синюватий сніг.
Вона ж, ясний zostавивши нічліг,
Різьбить шедеври срібляній діброві.

Поглянь навкруг: мисткині білобровій
Покірно здався хуртовини біг;
Рогатий олень пуці на поріг
Веде мережку в ранішній обнові.

Тут не ходив задуманий Роден,
Не жив Торвальдсен, — від початку світу
Панує простір, вічністю надхнен.

І з року в рік на тундру красовиту
Кладе велично свій суворий чар
Зима — найкращий всесвіту різьбар.

1966

Winter's a sculptor. And the bluish snow
Lies round like marble blocks on every side.
Here winter, quitting lodgings for the night,
Sculpts masterpieces for the silver groves.

Look round: see how the storming blizzard goes
Surrendering to the artist of the white
Brows. And the forests' reindeer seems obliged
To print embroideries on dawn's unfolding.

No meditating Rodin came this way,
No Thorvaldsen lived here—from the world's **start**,
Eternity-inspired, wide space has reigned.

And winter's harsh, majestic spell is cast
Each year upon the beauty of the tundra
By this, the universe's finest sculptor.

1966

Моя господа схована в снігах.
Лягли замети — як сагарські дюни.
Порожній простір, скаргами столунний,
Жадібно жде на мій майбутній прах.

Чи стане кущ калини в головах?
Чи гриб одягнеться в барвінок юний?
Нема надії. Катафалки й труни
Верстають рідко цей пустельний шлях.

Минуть епохи. Золоте століття
Колись оголить мій замерзлий труп.
І на землі, збагаченій на квіття,

Аеронавт, осівши між халуп,
Знайде в льоду поета тіло чорне
І ці сонети з подивом розгорне.

1965

The house I live in is concealed in snow.
There snowdrifts like Saharan dunes are ranged.
There hundred-echoing empty space awaits
In eagerness the future dust I owe.

At my head is the cranberry bush yet showing?
Will the young periwinkle dress my grave?
No hope. Coffins and biers not every day
Are seen to pass down this deserted road.

The ages pass. A golden century
Some day will strip my frozen body bare,
And on an earth made rich with flowers' sweetness

An aeronaut, landing by humble dwellings,
Will find the poet's black body in ice
And in amazement read these sonnets' lines.

1965

ПІВНІЧНЕ СЯЙВО

Білі змії повзуть по схилах,
Білі змії прудких завій.
І не бачу я друзів милих,
І не знаю, де жереб мій.

Десь похований під снігами,
Вдень конаю, живу вночі:
Наслухаю, як виють гами,
Як полярні пливуть плачі,

Як вихрасті гудуть завої,
Обійнявши тугий розгін.
Давлять душу вітрів двобої,
Навівають смертельний тлін.

Це юконський могутній холод
Злу загладу мені кує.
Це обмов яничарський голод
Прагне вбити буття моє.

Тільки ти, українське слово,
Як північне сяйво з вишин,
Світиш, грасш, дзвениш святково
І даруєш безсмертний крин.

1962. Після зборів, де групка звироднілих **русинів** мітингувала проти української мови.

NORTHERN LIGHTS

White serpents on the slopes, the slithery
White snakes of rapid storms of snow . . .
I neither see my friends, those dear to me,
Nor where my fate lies do I know.

Somewhere beneath the snows I lie interred;
In pain by day, I live at night:
I hearken as the howling scales are heard,
As polar wailings glide in flight,

And as untidy wrappings' sounds unroll,
Embracing hardness far away.
The duels of the winds constrict the soul,
Blowing onward mortal decay.

This mighty cold of Yukon's polar freeze
Forges destructive harm for me.
This treacherous hungering for calumnies
Wishes that I should cease to be.

Alone, Ukrainian speech, like Northern Lights,
You shine and play and sound and sing;
Alone, Ukrainian word, you from the heights
Us the immortal lily bring.

1962

After a meeting at which a group of
degenerate Ruthenians had spoken against
the Ukrainian language.

Блідаве сонце низько над землею.
Низькі, безлисті, мертві дерева.
Чи назову країною своєю
Цю чахлу далеч? Радісні слова
Не зринуть з уст. Напосна журбою,
Лишайна тундра обтинає шлях.
Нема рятунку. Висить наді мною
Могутній розпач — як смертельний **птах**.

Та я вчуваю крізь рахітні гущі,
Понад безкрай у пагонах дерев, —
Рогатий олень, вибрівши із пущі,
Вергає півднєві полярний **рев**.

На півночі, 20 грудня 1962 р.

Low, leafless, dead are the surrounding trees.
Above the earth a palish sun hangs low.
Shall I bestow the name of home on these
Unhealthy distances? From my lips no
Glad words emerge. Fed by affliction there,
The sickly tundra cuts the road. No breath
Of any rescue's near. Mighty despair
Hangs over me—like ominous bird of death.

And through this endless space, all that I hear,
As it devours the arid grasses or
Young tree shoots, is the thicket's antlered deer,
Hurling towards the south its polar roar.

In the north, 20 December 1962.

Плач голодних койотів,
Регіт ситих ворон.
Чахне в сумі безплотім
Утла тундра без крон.

На пустелі недобрій
Чагарів каяття.
Крас бронзовий обрій
Кволе вітру виття.

Де ви, радісні будні?
Де ви, півдня степи?
Сплять мохи непробудні —
Ні людей, ні тропи!

Плач голодних койотів,
Регіт ситих ворон.
Чахне в сумі безплотім
Утла тундра без крон.

1964

Hungry coyotes' whining,
Caw of gluttoned crows.
Sterile tundra pining
Where no tree-top shows.

From wild waste-land places
Shrubs' repentance cries.
Winds' sick howling races
Through bronze, riven skies.

Where are work-days' gladness,
Southern plains that shone?
Moss sleeps in this sadness—
Man and track have gone.

Hungry coyotes' whining,
Caw of gluttoned crows.
Sterile tundra pining
Where no tree-top shows.

1964

Неначе бронтозаврове яйце,
Віднайдене в Драмгеллерській долині,
По небу важко, втомлено пливе
Грудневе сонце. Черевом угнутим
Воно торкається гілля дерев,
Низьких, посохлих . . . Жах мене **поймає**,
Що ці полярні, в лишаях, куці
Схолоче сонце у тенета зловлять,
Замкнуть під сніг у темну глибину, —
І біля входу стане, мов на чатах,
Незримий цербер, крижаний мороз.
І вже не вернеться весна ніколи,
І не розтопляться тугі сніги.
І будуть жити тільки біла вічність
І біла далеч — білошатна смерть.

1964

Like brontosaurus egg discovered in
Drumheller valley, the December sun
Floats on its ponderous way across the sky.
Its base, curved like a belly, touches branches
Of stunted, withered trees. . . . And I am seized
By terror that these sickly polar bushes
Will catch the chilled sun in their waiting snares
And lock it under snow in dark abyss—
And at the entrance sentry-like will stand
An unseen Cerberus of icy frost.
And never more from then will there be spring,
And never will the solid snows be thawed.
And only white eternity will live
And a white distance that is white-robed death.

1964

Замерзло жовтаве сонце
В небесній кризі,
І гасне проміння гронце
На снігу ризі.

Я чую, полярний світе,
Смертельна тише,
Як серце, відчаєм гріте,
Зиму колише,

Як тундра від щастя плаче
У срібній пряжі . . .
Малой, самоти співаче,
Душі пейзажі.

1964

A yellowish sun was shining,
    But froze in the sky;
On vestments of snow declining,
    Its clustered rays die.

I hear, polar world, your stillness,
    And death's silence there;
I am a heart lulled by chillness,
    And warmed by despair.

Like tundra from happiness weeping
    In spun silver strand,
Singer of solitude's keeping,
    Paint my soul's own land.

1964

Мене обіймають зловісні,
Ненатлі рамена зими.
Невже недокінченій пісні
Злягти, не змахнувши крильми?

Навкруг невідоме холодне
Мовчанням, як фатум, лягло.
Розкрийся, блакитна безодне,
Впади на стуманене тло.

Між вами я звагло конаю,
Полярних пустель пілігрим;
Шукаю для слова Синаю
І мрію про соняшний Крим.

Гнів землю снігами обравив.
Та чую, — в морозяну блідь
Лунає молитвою храмів
Дзвінка амфібрахія мідь.

1963

Embracing with ill-boding greed,
Round me the winter's shoulders **cling**.
May an unfinished song indeed
Lie, never having moved a wing?

Around, in silence, cold unknown
Lay as if fated to have been.
Uncover, blue abyss, be shown,
Falling on the bemisted screen.

Bold, but in agony, am I,
Pilgrim of polar deserts here;
I seek the word of Mount Sinai
And dream of sunlight in Crimea.

Anger has hedged the land with snow,
But I hear through cold paleness sing
The sound of temples' prayers that go
Where deep-toned copper iambs ring.

1963

ПАДАЄ СНІГ...

I

Падає, падає сніг,
Сковує душу мороз.
Вітер лягає до ніг
Білою млою погроз.

Плачуть берези в гаю,
Сосни ячать на горбах.
Живить скорботу мою
Смерти перейдений прах.

Гляну я, — мерла земля
Тоне в імлаву набрідь,
Зяє крізь голе гілля
Сонця погашена мідь.

Скоро вже в груди заб'є
Чистий клечальний відчай.
Серце самотнє моє,
Ридма ридай!

31 грудня 1963 р.

FALLING SNOW

I

Falling and falling of snow . . .
Fettered by frost, the soul's bound.
To one's feet icy winds blow
White mist of menace all round.

Pines on the hills sob and sigh,
In the wood, birches shed tears;
Mine is the sorrow fed by
Death's traversed dust of the years.

If I look—dead earth is there,
Sunk in mist's chaos and doubt;
Gaping through branches all bare,
Copper of sun is snuffed out.

Soon in my breast there will start
Beat of pure Whitsun despair.
O my lost, solitary heart,
Weep weeping there!

31 December 1963

II

Падає, падає сніг —
Марля на серця рани.
Жданий, жаданий,
Легко лягає до ніг.

Спочиву хмарам немає —
Рвуться, навалюно пливуть.
Крізь каламуть
Перлами небо ридає.

Вийду я, гляну на шлях,
Дальній, туманно-скнілий.
З туги змарнілий,
Крикну від розпачу: — Ах!

Ах! По яких, по широких
Білих, незнаних світах
Радости птах
Тоне в розпуки потоках?

31 грудня 1967 р.

II

Falling and falling of snow—
Lint for the heart's wounds brought—
Sighed for and sought,
Laid at our feet with its woe.

Torn clouds without relaxation
Sail in impetuous life.
Through turbid strife—
Wept pearls the sky's lamentation.

Outside—the far road's seen there,
Dullness of mist all about.
Grieving, worn out,
Ah! I cry out in despair.

Ah! Through what wide worlds **faring**,
Wide and unknown and white,
Founders the bird of delight
In floods of despairing?

31 December 1967

III

Падає, падає сніг,
Всесвіт у савани в'є:
Білий, давкий восьминіг
Тіло долає мос.

Де я? В якому краю?
Дико валують вітри,
Крають навагу мою
Лезами лютої гри.

Тільки ненатлий мій дух
Владно вергає вперед
Земність мою, наче пух,
Костей моїх ожеред.

І не вгаває снага,
Віра багаттям гуде.
Хай алясканська юга
Б'ється об серце тверде!

31 березня 1968 р.

III

Falling and falling of snow,
Shrouds round the universe twine;
A white octopus has laid low
This throttled body of mine.

Where am I? And in what land?
Wild, howling winds in their play
Wield blades of savagery and
All my resolve's cut away.

My quenchless spirit alone
Rulingly flings on ahead
Feather-weight fabric of bone:
All that my earthliness bred.

This is no strength that will fail,
This faith glows as at the start.
Let the Alaskan mist flail,
Knocking on firmness of heart!

31 March 1968

Піднявши білі прапори,
Пливе в полон хуртеча.
Полярна півноче, кори!
Йде звага молодеча.

Лише пратишу не поруш,
Могутня, довга ноче.
Нехай, уставши з мертвих душ,
Мені безкрай шепоче.

Я йду, вергаючи відчай,
І чую, шепче берег:
„Мандруй, мандрівче! Наслухай
Душі урочий шерех”.

1972

To bondage goes the storm of snow,
Its white flag flying from the mast.
Conquer, O polar north, but know
That youthful courage comes at last.

May ancient stillness never be
Broken by words long night has said.
Let vastness murmur on to me
When it has risen from the dead.

I go: leaving despair pierced through,
This whisper of the shore I hear:
'O pilgrim, wander on and to
The solemn murmuring soul give ear.'

1972

Біла далеч — немов труна.
Устає сухостій хрестами.
Невідчутних пустель мана
Не кладе на розпуку тами.

Біловир по гінких горбах
Відправляє бутне весілля...
Хто в душі чебрецем пропах,
Алясканського прагне зілля.

Умирає гілля в льоду,
Гасне сонце — кривава рана.
Я снігами бреду й бреду —
Обітованих доль догана!

1972

White distance—like a coffin. Dry
And cruciform the trees here stand.
No limit on despair's set by
The specter of this unsensed land.

Here on steep hills snow celebrates
Its nuptials where its white whirl flies. . . .
Whose soul wild thyme's scent permeates
For herbage of Alaska cries.

Hemmed in by ice, the branches die;
Blood of extinguished sun's wound **shows**.
Reproach of promised fates am I,
Wading and wading through the **snows**.

1972

БІЛОВИР

I

Біловире, срібляста буре!
Яснотою продми
Моє серце, з розпуки похмуре,
Що стрясає грудьми.

Білошатна полярна завіє!
Визволяй із пільми
Моє серце, що жаром яріє
І кипить під грудьми.

О відроди снаго білошквала!
Мою спрагу задми,
Щоб не хлипала — звагло співала
Вагота над грудьми!

II

Дужий, байдужий вітре,
Дми на буття нехитре!
Йди, пролети
Млисті, безлисті пласти
І рознеси
В дальні, безжальні ліси
Цю невимовну скорботу,
Темну, бездомну журу,
Бо, не здолавши змурноту,
З туги помру.

WHITE WHIRL

I

O white whirlwind, O tempest of whiteness!
As you blow through the air,
In my shaken breast pierce with your brightness
My heart's sullen despair.

White-robed blizzard of polar snow blowing!
Out of darkness set free
That same heart in my breast that is glowing
And is seething in me.

Mighty strength of white squall's consolation!
Set my burden at rest.
Let bold song, and not sobbed lamentation,
Be heard over my breast!

II

Strong wind from unconcerned skies,
Blow down on my guileless life!
Go, pass through these
Gardens of mist and bare trees;
This wordless grief,
Sorrow unsounded and dark,
Let it be scattered, consigned
To forests heartless and far:
Hold in check all this gloom or else I
From longing die.

Ш

Алясканською карою,
Що гуде відусіль,
Розметай понад хмарою
Мій палаючий біль!

Щоб я, битий поталою,
Своє слово нагрів
Яснотою, посталою
З алясканських вітрів!

1968

III

With the whip of Alaska
That resounds from all sides
May my pain's fire be scattered
Past the clouds, far and wide!

So that, lashed by destruction,
I my own word shall warm
In the brightness uncovered
By Alaskan wind-storms!

1968

За Атабаскою намети білі —
Мов каравели стали до стерна.
Жаркішим жаром після заметілі
Горить-горить рясна горобина.

І я вітаю дерево щедроти,
До грон відряди я клоню чоло...
Немов, попливши з вічної турботи,
Моє буття кончини досягло.

На голих пагонах — багряні рани,
А з них рожева накрапає кров.
І по снігу парує слід рахманний,
Неначе смерти сива корогов.

За Атабаскою — намети білі,
Холоднозора далеч голуба...
Жаркішим жаром після заметілі
Горить-горить горобина-журба.

1972

Beyond far Athabasca snow mounds rise,
Like caravels about to put to sea.
With torrid heat after the snowstorm dies,
There burns and burns the leafy rowan tree.

And I salute the tree of bounty there,
My brow to berries of delight I bend . . .
As if my life had swum from endless care,
And my existence had attained its end.

On naked shoots are purple wounds laid bare,
And from them drops of pink blood drip away.
And in the snow a gentle print steams there,
Like death's own banner with its head of grey.

Beyond far Athabasca snow mounds rise,
Cold-sighted distance, blue as blue can be . . .
With torrid heat after the snowstorm dies,
There burns and burns the grieving rowan tree.

1972

На кучугури
Важких снігів
Крижано-хмурий
Лягає гнів.

О серпе в небі,
Тонкий, легкий,
Землі-ганебі
Рони скалки!

Я простягаю
Ковші долонь,
Словам розмаю
Ловлю вогонь.

Не бий, поете,
Душі свічад,
Прославлюй злети,
Оплакуй спад!

1963

Where heavy snows'
Piled snowdrifts rise,
Icy-morose
There anger lies.

O sickle, bright
In sky, and fine,
Let splintered light
On shamed earth **shine!**

In my palms' cup
Do I aspire
To ladle up
Words' burgeoning **fire.**

Strike mirrored soul,
Poet, no more;
Risings extol,
Descents deplore!

1963

Буйне ридання —
Пісня остання
Чагарників:
Вітер у свисті
Пруття безлисті
Стрінув — як шків!

Я полишаю,
Повний відчаю,
Голі луги...
Далеч імлаву
Взявши в облаву,
Б'ють батоги!

І не здолати
Неба відплати —
Плачуть паплі.
І не спинити
Несамовитий
Стогін землі.

1973

Wild lamentation—
Last song of wailing
Tundra bushes:
Wind that goes whistling,
These leafless twigs
Meshing—like pulleys!

In desperation
I have forsaken
The naked plains. . . .
The misty distance
Is driven and riven
By snow-storms' flails!

And able never
To repay those heavens,
The poplars weep.
And nothing holds back
The wild, distracted
Land's sigh of grief.

1973

Зеленошатні далечі Юкону,
Блакитнополі череси небес
Мені відлунюють гучанням дзвону,
Що на щиті довершує Арес.

Це він забрів сюди, між ескімосів,
По амазонських вигаслих слідах
І тут питає в буйнорогих лосів:
— А де ж тотемний Афродити птах? —

Нема відвіту. Сторожкі ялини,
Піднявши крила, шурхітно шумлять.
А дзвін щита у далеч лине й лине,
Як войовничі поклики закліять.

І я спішу на королівські лови.
Та чи зловлю багаття янтаря?
Вечірнє сяйво голубої крові
На землю лле Аресова зоря.

1972

The green-clad distances of Yukon, the
Wide belt and bright blue lappets of the skies
Echo like clamor of a bell to me
That fashioned on the shield of Ares lies.

He wandered here, among the Eskimos,
Where Amazonian traces now are blurred,
And here he questions, where the horned elk goes—
But where is Aphrodite's totem bird?

There is no challenge. Watchful firs all round
Rustlingly murmur with their wings raised high.
And into distance goes the shield's keen sound,
As warlike, maledictory calls might fly.

And speeding on the kingly chase I go—
To seize the amber bonfire from afar?
The evening splendor of the blue blood's glow
Is poured upon the earth by Ares' star.

1972

ПІВНІЧНЕ СЯЙВО

О як люблю я милуватись вами,
Раптові мерехти нічних небес!

Говорять люди: — Промені снажливі,
Протявши Всесвіту предвічну даль,
Об кригу вдарившись ясним потоком,
Назад до Сонця в захваті течуть...

Учені кажуть: — Електричні смуги
Крізь атмосферу простопадно мчать,
І клекотить *auroga borealis*
Окрай магнітних полюсів Землі.

А я тверджу: — Це потаємна сила
Державця Всесвіту, Землі й людей
Краси цінителям, поетам Сяйва,
Про себе вістку з неба подає.

О ви, що палко марите весною
У новорічні довгі вечори,
Виходьте з хат, милуйтеся яснограєм —
Вістує радість незбагнений Бог!

1962

NORTHERN LIGHTS

Oh how I love to stand admiring you,
Swift scintillations in the skies of night!

People say:—Powerful radiations that
Have pierced the universe's endless distance,
Reflected in bright currents from the ice,
And flowing back in raptures to the sun. . . .

Scientists say:—Electric streaks fly through
The atmosphere perpendicularly,
And the aurora borealis glows
Out on the edge of earth's magnetic poles.

But I affirm:—This is the secret power
Of Ruler of universe and earth and people,
Of beauty and of splendor poets appraise,
Announcing tidings of Himself from heaven.

Oh you who passionately spend your time
Dreaming through long March evenings in the **spring**,
Come outside, leave your houses and admire
The bright play that proclaims mysterious God!

1962

Дружині Вірі

Вони пройшли лункою ряснотою
В моїм, як вирва, несвятім житті,
Та не скрасили сліду за собою —
Минальний дим у барвній многоті!

А нам з тобою, люба, довелося
Всього зазнати — криги і вогню.
Твоє русяво-золоте волосся
Я часто гладжу і себе п'яню.

Поглянь довкола, — йдуть угору діти,
Рославий син і донечка струнка.
Ще довго жити й довго молодіти
Твоя турботлива ясить рука.

Дивись, як сяйво півночі безкрає
Нам, нестаріючим, несе привіт.
Моя любов загравою палає,
Як не палала за юнацьких літ.

1962

To My Wife, Elwira

In their abundance others came and went
As my life's course whirled turbulently on;
Their traces added no embellishment—
Into the throng like passing smoke they've gone!

But you and I, love, something different share,
For we've known all—the ice and the fire too.
With my caress on your fair golden hair
I can intoxicate myself with you.

Look round: our children grow up, tall son and
His slender sister. Long to live have we,
And to grow young again. Your caring hand
Has filled my life with true felicity.

See how vast space, like Northern Lights above,
Is greeting us, the never-aging two.
Lit with the redness of the skies, my love
Burns with a warmth my young years never knew.

1962

Океан обіймає дівча
Голубими, пругкими хвилями,
Досягає грудей і плеча
Баранцями, пінясто-білими.

А на греблі стоїть юнак,
Умліває, тремтить від заздроси:
Чує серце, йому навznak
Запливати й себе не раз трясти.

Ванкувер, 1965.

The girl's held in the ocean's embrace,
Hugged by waves that are sky-blue and springy
And her breast and her shoulders attained
By caresses of foamy-white ringlets.

But there stands on the jetty a lad
Who is fainting and tremblingly jealous,
And whose heart bids him swim out and **add**
Yet again, and again, to his trembling.

Vancouver, 1965

Снилось мені: там, де білі ведмеді
Смокчуть у лігвах засніжені лапи,
Йшла без одіння окрилена леді,
Леді Годайва, уставши з канали.

Грали скалки осяйного морозу,
Линуло сяйво північне, як сонце.
Місячним сріблом полярну погрозу
Гнало від себе коси волоконце.

Там, де оголена леді ступала, —
Сніг розтавав і мерзлота тепліла,
Квіти росли; як прозорі дзеркала,
Плеса лишались, нагріті від тіла.

Літо настало! Багрянцем яскріли
Райські плоди, виноград і бросквині.
Дужим коханням Амурові стріли
Били в серця ескімосів однині . . .

Нагло розгнівався вітер цнотливий,
Хмари жбурнув, покриваючи леді:
Вигубив квіти мороз, і розливи
Плес окувались, і зникли ведмеді.

23 липня 1962 р.

I dreamt of polar bears that in their lair
Sit licking snow from a snow-covered paw,
And in my dream Lady Godiva, bare
And risen winged from her divan, I saw.

Small fragments of a glittering frost played.
The Northern Lights gushed forth like sunlit **day**.
One hair belonging to her tresses' braid
Like moon's silver drove polar threats away.

There, where the naked lady stepped, the **snow**
Was melted and the frozen ground warmed **through**;
Rivers stayed heated by her body's glow,
Like a transparent mirror; flowers grew.

Summer began! And, shining purple, came
Peaches and grapes—all fruits that heaven grows.
And strong with love the darts of Cupid's aim
Lodged thenceforth in the hearts of Eskimos.

The chaste wind was enraged, and suddenly
The naked one was clothed in clouds instead:
Destroyed by frost, the flowers ceased to be,
Streams' floods were put in chains, and the bears **fled**.

23 July 1962

Що рік, то глибша борозна
Лягає на чоло:
Волочать осінь і весна
Чуття шрамисте тло.

І зерно споминів росте,
Посіяне торік,
Щоб дарував набутий степ
Душі бальзамний лік.

Тебе шукав я по світах,
Відради стороно,
Та не торкнув мандрівний **птах**
Нірвани щасне дно.

Летить земля, і дмуть **вітри**,
І сонце йде вперед.
А я вечірньої пори
П'ю ночі темний мед.

11 січня 1972 р.

Deeper each year the wrinkles grow
That on one's forehead lie:
Fall and spring pass, and as they go
Feeling's scarred screen's dragged by.

From last year's sowing grows the grain
That recollection yields,
So that the soul its balm shall gain
From these adopted fields.

Through all the worlds I sought for you,
O land of my delight,
But to Nirvana's deep bliss flew
No bird of wandering flight.

The earth spins on and the wind blows
And the sun moves ahead.
But I, whom evening season knows,
Drink night's dark honey instead.

1972

Додатки

ДЗВІН У СТЕПУ

Лунавий дзвін степів Саскачевану
Стоїть, як сторож осяйних ланів,
Де рідних предків голос гомонів
Посеред пуц крізь довгий сон туману.

Минув той час! Валами океану
Хлюпоче даль пшениць і ячменів —
І, наче мрії піонерських днів,
Тече з Канади зерно безустанно.

Лунавий дзвоне, лийся по степу!
В липневу спеку й заметіль сліпу
Скрашай нащадкам радісну молитву,

Щоб кожен правнук перших орачів
Леліав спомини про нетрів битву
І наступ рал — як бойових мечів!

Саскатун, 1974.

ПОХОРОН ВАСИЛЯ ГАВРЕЛЯКА

Дзвонили дзвони; повними слізьми
З дерев холодні падали кришталі...
І плакав люд: — О Господи, прийми
В долоні теплі спазми нерозталі!

В останню путь відходив трудівник,
Посадник гордого, дзвінкого міста.
Услід йому весь Едмонтон поник,
Ридала даль морозяно-імлиста...

Лунали дзвони, і жалобне тло
Приймало в землю не порушне тіло.
Над містом сонце низько так пливло,
Немов торкнутися труни хотіло.

1975

КАНАДСЬКА ГЕОГРАФІЯ

(Назвознавчий вірш)

Саскачеван, Восетна й Саскатун
Для мене повні індіанських лун,
Та Вільна, Мирнам, Ярослав, Лужани
Беруть верхи найбільшої пошани.

Я б вік радів, якби Мазепа й Січ
Пережили навалу всіх сторіч,
Якби Козак, Боян, Василь, Завалля
Не поринали в забуття провалля.

Довіку славило б моє перо
Собор і Стрий, Одесу і Дніпро.
Нехай живуть Ланюк, Шандро і Каша,
Бо це ж історія славетна наша!

Нехай горить — ніколи не згоря
У Манітобі провідна Зоря,
І над усім Канадська Україна
Дзвенить — як пісня, рідна, солов'їна!

1974

КАНАДСЬКИЙ СЛАВЕНЬ

(Український різновид)

Канадо, ти — наш дім, твоя земля
До всіх синів, як мати, промовля.
Палкі серця тобі несуть
Любов і славу путь.
Щоб ти жила, Канадо, ми на варті стоїмо.
Щоб ти росла, труд наш дамо.
Канадо, ми на варті стоїмо.
Канадо, ми на варті стоїмо!

1980

СКАРГА

(Поема)

Слідів отця Агапія шукаю —
І не знаходжу дорогих слідів,
Немов ніколи й не було тут гаю,

Де він ходив, молився і хотів
Зелений Клин, Камчатку та Аляску,
Каліфорнійські далі й поготів

Перетворити в Україну-казку
Для тих, що, рідний залишали край,
Несли у серці звагу — не поразку.

Фантаст, мандрівник, визволу ратай,
Нашадок роду Богунів завзятий,
Він пам'ятав Барвінчин коровай,

Тараса гнівом краєв, як затятий,
Неправду в світі. Де твої сліди?
Твої дороги? Де їх відшукати?

Москаль-сквернивець, що завдав біди,
Що їх вогнями випік в Україні,
Їх краде й тут, край Тихої води,

Віддаючи пожадливій руїні.
Але всього не знищити йому!
Бо в глибині самотньої яскині

Витає дух і розтинає тьму.
Якби зібрати снаговитий повів
Чи перелити міць його саму

Бодай частково кожному рядкові,
Я б неподатні зрушував серця,
Будив оспалих і в снажній обнові,

Замість євшану й вірного гінця,
Палючим словом наvertsав до чину —
На чужині, в нащадках, без кінця

Плекати незнищенну Україну.

PLAINT

Revered Agápiy's long-lost trails I shadow,
And seeming lost appear those precious trails.
As if there never stood that hill or meadow,

Where he once stood and dreamed.... Alaska's vales,
Kamchatka's plains, Green England's pines and ranges,
And California's productive dales,

To turn into a new Ukraine — for ages —
For those, who, forced to flee their native lands,
Bore fiery hearts, unbroke and courageous.

A dreamer, wanderer, a burning brand,
Proud scion of Bohou'n's heroic nation,
He well recalled Barvinchyn's wedding grand,

He hewed with rage, with Taras's elation,
All foes of Truth. Where, Father, run your trails?
Your thoroughfares of life? To what location?

Foul Russia's Huns, the smiths of chains and jails,
Who've razed with arson your Ukrainian traces,
Despoil them here, in Freedom's Western vales,

And twist your words with bestial, lying faces.
But still unquenched, still strong survives the light!
For in the still-intact abode-oasis,

Your work and soul live on — unbowed and bright.
And if I could — somehow — conspire to shatter
My mortal bounds, to sculpt your vatic might,

The strength of you inside these rhyme-bound letters,
Into my people's hearts new hopes I'd send,
And wrench them free from tsars and alien fetters;

Instead of Lotos-dreams from long-lost friends,
With words of fire I'd feed their flames internal —
And make them, in their children, without end,

Instill Ukraine. Inviolable. Eternal.

СКАРГА

(Поєма)

Слідів отця Агапія шукаю —
І не знаходжу дорогих слідів,
Немов ніколи й не було тут гаю,
Де він ходив, молився і хотів
Зелений Клин, Камчатку та Аляску,
Каліфорнійські далі й поготів
Перетворити в Україну-казку
Для тих, що, рідний залишали край,
Несли у серці звагу — не поразку.
Фантаст, мандрівник, визволу ратай,
Нащадок роду Богунів завзятий,
Він пам'ятав Барвінчин коровай,
Тараса гнівом краєв, як затятий,
Неправду в світі. Де твої сліди?
Твої дороги? Де їх відшукати?
Москаль-сквернивець, що завдав біди,
Що їх вогнями випік в Україні,
Їх краде й тут, край Тихої води,
Віддаючи пожадливі руїні.
Але всього не знищити йому!
Бо в глибині самотньої яскині
Витає дух і розтинає тьму.
Якби зібрати снаговитий повів
Чи перелити міць його саму
Бодай частково кожному рядкові,
Я б неподатні зрушував серця,
Будив оспалих і в снажній обнові,
Замість євшану й вірного гінця,
Палючим словом навертав до чину —
На чужині, в нащадках, без кінця
Плекати незнищенну Україну.

PLAINT

Revered Agápiy's long-lost trails I shadow,
And seeming lost appear those precious trails.
As if there never stood that hill or meadow,

Where he once stood and dreamed... Alaska's vales,
Kamchatka's plains, Green England's pines and ranges,
And California's productive dales,

To turn into a new Ukraine — for ages —
For those, who, forced to flee their native lands,
Bore fiery hearts, unbroken and courageous.

A dreamer, wanderer, a burning brand,
Proud scion of Bohou'n's heroic nation,
He well recalled Barvíńchyn's wedding grand,

He hewed with rage, with Taras's elation,
All foes of Truth. Where, Father, run your trails?
Your thoroughfares of life? To what location?

Foul Russia's Huns, the smiths of chains and jails,
Who've razed with arson your Ukrainian traces,
Despoil them here, in Freedom's Western vales,

And twist your words with bestial, lying faces.
But still unquenched, still strong survives the light!
For in the still-intact abode-oasis,

Your work and soul live on — unbowed and bright.
And if I could — somehow — conspire to shatter
My mortal bounds, to sculpt your vatic might,

The strength of you inside these rhyme-bound letters,
Into my people's hearts new hopes I'd send,
And wrench them free from tsars and alien fetters;

Instead of Lotos-dreams from long-lost friends,
With words of fire I'd feed their flames internal —
And make them, in their children, without end,

Instill Ukraine. Inviolate. Eternal.

I

Налітає, клекоче і свище
Збутнявілий хвильми океан;
Буйно шквалами вище і вище
Устає коливний туман.

Водяні вигинаючи гори,
Білі гриви рвучи навкруги,
Затопляє краса непокори
Каліфорнії береги.

Як пекельні японські тайфуни,
Мов навала Батия орди,
Насилає погрозливі луни
Гнівний безмір води.

Та, залишивши віттар-яскиню,
Затаївши у грудях биття,
Йде Агапій у просторінь синю,
Наче древній Мойсей у пустиню,
Навстріч явам свого життя.

II

Московський цар, захланний цар
Жене полки, як темінь хмар,
В ясний безкрай, в розгін степів —
На гнівну Січ, на шаблі спів...
Знемігсь Богдан, зневіривсь Хміль:
„Валують ляхи, звідусіль
Дуднить орда... Де спільник наш?“
Ставний Богун підвівсь, як паж,
І по паркету дзенькнув крок,
І ринув слів палкий струмок:
„Ясновельможний! Волі стяг
Підняв ти гордо у степах,
І за тобою ввесь нарід
Пішов услід учвал і вбрід —
Не накладай же з москалем!
Не знайся з деспотом-царем!
У нього всюди б'ють чолом;
Бояри в нього дишуть злом,

I

Razed with fury the oceanface rages,
Thrusting thundering spires through the sky,
Roaring boldly in ravaging stages,
Squalls of spray and of mist billow high,

Smashing mountains of ravening giants,
Scoring wavemanes with deafening roars,
The convulsions of Nature's defiance,
Inundate California's shores.

Like Japan's Hell-typhoon on the ocean,
Like the roar of the hordes of Batfy,
Storms the thunder of silvered explosions,
From the thunder-torn sea.

But forsakeing his alter and station,
Soaring skyward with prayers in his breast,
Old Agápiy, in deep meditation,
Held like Moses cast forth from his nation,
Plies his soul for the truths of his guest....

II

The Russian tsar, the sateless tsar,
Spews forth his hordes like clouds of tar,
Toward the light, the steppes' expanse,
Where reigns the Sietch... where coursers prance...
Bohdán despaired, Bohdán bowed down,
"The Poles advance... sly Turks surround,
On every side.... the tsar's our best..."
Renowned Bohóún rose up, distressed,
Strode lion-eyed before his Sire,
And loosed a burst of worded fire:
"You, lofty leader, raised Ukraine!
And Freedom's flag adorns her plains.
On you all hope your nation's pinned,
And follows still, through thick and thin —
Don't open ties with Russia's crowd!
Renounce the tyrant's proffered shroud!
In his domain all men are slaves,
His toadling lords, that favors crave,

Людей міняють, як хортів..."
Іде Агапій — і з віків
Промова предка Богуна
Гуде могутньо, як луна.

III

Позаду втеча, сповнена погрози;
Веде на південь чорноморська путь.
Солоні води, мов кріпацькі сльози,
В далекий обрій скаргою гудуть.

Ще так недавно, за плічми жандарма,
Проповідав окрилений Куліш:
„Одумаймось, братерство! Чи ж недарма
Рудою предки багряними ніж?

Творім отечество у ріднім слові,
Плекаймо дух могутній, мов Дніпро”.
Тарас додав: „Пожари пурпурові
Нехай поглинуть крадене добро!”

Принадно-дивна, як дніпрова плавня,
Бунтарська мова. Б'є надхненна мить!..
Іде Агапій... Мов луна днедавня,
Тарасів поклик сурмою гримить.

IV

Світ потрясають затаєні вісті —
Січ відновляє богунська печать.
Гори Геллади, круті та урвисті,
Знають багато і вперто мовчать.

Лункоручайно, з Атен до Атону,
Сиплються в жмені московські рублі.
Постріл у серце, та золота гону
Не загребти візантійській землі!

Крапнула кров — не вгаває Агапій:
Дужче і дужче у лондонський дзвін
Слово вдаряє — і Герцен на мапі
Креслить цареві заслужений скін...

Trade Christian souls for them like hounds..."
Agápiy soars — and still the sounds
Of great Bohoún's immortal words,
Like thundered knells of Truth are heard.

III

His fate behind him, — dark incarceration —
Toward the South unfurls the Black Sea's main.
The salty swells, like tears of prisoned nations,
Address the skies with harsh, unending plaints.

And he thinks back, how once, discarding danger,
Kulish' the Sage extolled with blazing eyes:
"Awaken, brethren! Was it not for changes
That our ancestors stained with blood their knives?"

Let's forge a nation joined in speech, united,
Let's build a Spirit, mighty — like Dnipró."
Taras did add: "Let righteous fires be lighted,
To crush our foes and smash the tyrant's law."

Enticing-wondrous, like Dnipró's formations,
Such lawless speech. Oh, inspiration bright!
Agápiy soars... like Baptist John's orations,
Taras's words ring forth with deathless might.

IV

Turbulent news stir the slumbering nations —
News of the Sietch... and the heirs of Bohoún.
Hellas's mountains, forebodingly patient,
Know much that matters, but silently gloom.

Jangling in rivers, from Athens to Athos,
Muscovy's rubles suppress what is known.
Killers are hired... and the fugitive's status,
Streams from the tsar on Byzantium's own...

Spilled runs his blood — but unbowed strikes Agápiy,
Louder and louder, from Londontown's *Bell*,*
Bellows the tolling... and Herzen starts mapping...
Ruin for Romanoffs' nation-scarred Hell.

*One of Herzen's publications.

Десь незабутні когорти Мацціні
Вільній Італії лаври кладуть...
Владно ступає Агапій — і тіні
Друзів колишніх позначають путь.

V

Колумба дальні береги —
Причал прилюбної свободи.
Клоніться, спрагли, до снаги
І пийте, пийте гойні води!

Вона медами протекла
Від стін Бостону до Лонгбічу —
Земля, чия визвольна мла
Відвагу родить войовничу.

Вона, звільнившись від корон,
Збулась британської кормиги —
Земля, де мудрий Вашингтон
Нарік народам вільні здвиги.

Вона безмежністю встас
І будить світ — земля визвольна,
І щастя коване своє
Рукою мужнього Лінкольна

Несе — мов прапор перемог!..
Іде Агапій... Красно вбрана,
Як повний відгомін епох,
Земля дзвенить обітована.

VI

Суворі простори Аляски
І вогкі вітри Сан-Франціска,
Неначе із давньої казки,
Жахають жалом василіска.

Лопоче розгорнений доляр,
Як стяг, над сухими горбами.
Крізь бурій, знебарвлений колір
Темніють яруги дубами.

Somewhere in Italy... friends of Mazzinni,
Usher in Freedom in fray after fray;
On soars Agápiy — like Lords born of dreaming,
Friends from the Brotherhood* show him the way.

V

Columbus's discovered shores —
Bright haven-bays of Freedom's quarters.
Bow, thirsty souls, before the source,
And drink, drink deep their healing waters!

It flows with wines and honeyed meads,
From Boston's wharves to Westport's beaches,
The land whose thirst for Freedom's creed,
Brings Titans forth in fearless legions.

The land that, crushed by tyrant's hands,
Made England break its barbed predation,
The land whose Washington, the man,
Brought hope untold to conquered nations.

It towers high, with shining light,
And stirs the world, its nations linking;
It heralds hope for futures bright,
With laws bequeathed by manly Lincoln.

It heralds life... devoid of chains!...
Agápiy soars... with signs alluring,
Belike the bournes of lost Ukraine,
His promised earth unfolds before him.

VI

The ranges of frozen Alaska,
And the zephyrs of damp San Francisco,
Strike like dragons from fables fantastic,
With the coldness of poisonous crystal.

And flutters the redolent dollar —
Like a flag — over waterless passes;
While around, wreathed with lustrous color,
Ranges gloom with their oaks in the vastness.

*An organization struggling for the independence of Ukraine.

Як голо! Ця пустка довкола
І людом, і Богом забута...
Немає ніде заборола
Неправді, що гне алеута...

Втекти! В невідоме безкрає?
На хутір? У лоно печери?...
Агапій іде — і лунає
Погорда продажної ери.

VII

І став на берег вогняний Агапій
У ветхій рясі, спрагнений ходи.
Мов гнівний вирок бурі косолапій,
Що пазурі підводить із води,
Прорік надхненно: „Боже! Боже!
Тобі весь вік служив я гоже,
Тобі, всевладному, приносив
І віру серця, й мислі просів;
Доглибно вірний боротьбі,
Я все життя віддав Тобі;
І хоч дев'ятий нелегкий десяток
Страждених літ сповняється мені,
Та я не бачу, на яким вогні
Дотла ти спалиш омерзіння взятюк.
Поглянь же, Боже, в дальній край!
Пошли посланця в Україну —
Мечем вогненным покарай
Неправду люту, кривду тлінну!
Нехай же й мій поярмлений нарід
На битву збудиться й Тебе прославить...”
Замовк Агапій. Тільки неба звід
Зміясто крає білогрива павіть
Високих хвиль
На сотні миль,
І не почути голосу нізвідки.
Мовчить Господь
І, ставши в лодь,
Німують янголи, Господні свідки.

How lifeless! This colorless desert,
Stands by humans and Heaven forgotten...
And nothing... drives back the aggressors,
That keep the Aleutians betridden.

Escape! To the limitless yonder?
To a cavern? A range on a prairie?
Agápiy walks on — and there thunders
The Scorn of the Purchasing Era.

VII

And halted on the shore the sage Agápiy,
In humble robes, spent from his life's long trails,
And, filled with fires, addressed the storm unstopping,
That raked its claws across the waves, and wailed.

He spoke with fire: "God! Lord of Heaven!
To You my life entire I've given.
To You, Omnipotent, I've offered,
My spirit's faith, my earthly coffers.
On Your behalf, — in battles true, —
I've offered all my life for You.

And yet, though all these years I've wrought my duty,
— Near ninety years! — with works You bade me do,
I see no Sign that You've conspired to strew
Our enemies, — all Foes of Freedom's beauty.

Descry, dear God, my distant land!
Send my Ukraine a Voice from Heaven!
With Sword of Fire destroy — disband —
Cruel Moscow's Thieves, their Liars' Havens!

Let my imprisoned people, too, arise,
And join in battle for Your Greater Glory..."
Agápiy stopped. Just off, in distant skies,
White oceans drive — with dragon's rage — the fury

Of breakers' files,
For miles and miles,

And not a soul responds. No sign is given.

No God replies.

Just, ranged in ice,

Mute angels stand and weep, — the Souls of Heaven.

VIII

Нараз у небі дужий прокотився грім,
Оперезавши хмари блискавками.

Господній голос напролім

Прогув над берегами:

„Блаженний той, хто в щирому труді
Шукає правди й досягає волі,
Хто пам'ятає в радості й біді
Життя закони — притчі мудрочолі.
Нехай існують і добро, і зло.
Добро здобуде перемоги славу
Тоді, як зло, що з кривдою зросло,
Поразку стріне, чорну і криваву...”

Стоїть Агапій на горбі —

На гострім камені коліна.

І вікна в хмарах, жовті й голубі,
Йому вістять — не згине Україна.

Епілог

Півсотні літ минуло тихе тло.
Водою змило, мулом занесло
Священний слід. Нічого вже немає!
Биків на м'ясо німець випасає
Та під сосною, в несвоїй землі,
Вітрам віддавши докори й жалі,
Лежить Агапій. І дружина поряд,
Відряд повірник і гонитель горя,
А надовкола, збурюючи хист,
Ведуть нащадки „ракенрол” і „твист”
І орди виродків щороку множать.
Коли ж вас Бог у гніві побатожить?
Коли чужий розвіється туман?
Лиш я один — останній з могікан? —
Слідів отця Агапія шукаю:
Для серця — ліку, для душі — розмаю.

Монтерей, 1957-60.

VIII

Then, all at once, great veils of thunder laced the sky,
Sheathing the clouds with fiery-brilliant borders,
And God's great voice from up on high,
Rolled forth across the waters:
"Blessed is he who strives, through honest toil,
For Freedom's cause, and Truth's triumphant presence;
He who remembers, fraught with woe, or joy,
The Laws of life — My teachings' sacred essence.
Let there exist in Life both Wrong and Right.
The Right shall triumph over Wrong, with Glory,
And Wrong, — and Conquest, — hideous in My sight,
Shall meet their Doom, unheralded and gory."
Agapiy weeps upon the wold,
His knees astride the stony terrace;
And oriels in clouds, all blue and gold,
Proclaim to him — Ukraine will never perish.

Epilogue

Full fifty years have stilled the trembling horn.
Cold rains have battered, years of silt have worn,
The Father's footsteps. Little yields for finding!
A herd of bulls parades a field, unminding;
While near beneath the pines, in foreign soil,
Yielding the winds his lifelong guest and toils,
Agápiy lies. And his good wife lies by him,
His loving mate, accomplished and reliant.
While all around them, locked in drunken trysts,
Debased descendants "rock and roll" and "twist",
And raise new hords of half-breeds, pairing lightly.
When will the Lord in righteous anger smite you?
When will you learn to face your past with pride?
Am I the Uncas....last of all my tribe?
Agápiy's trails — I seek their blessed location,
For my heart — balm, and for my soul — salvation.

Monterey, Calif., 1957-1960.

Translated by Roman Orest Tatchyn (1981).

З М І С Т

ЗАВОЙОВНИКИ ПРЕРІЙ

Не загарбники з дальніх імперій	5
Туга	8
Атавістичне	10
Плугатарі	12
Чепіги плуга у долонях	14
На поле — плуг, на воду — лодь	16
Лежать скелети без голів	18
Огир	20
Трое (балада)	22
Чорностопець (балада)	26
Спадщина (балада)	28
Брунатний захід	30
Вганяється гостра коса	32
Діди	34
Хата	36
Ця земля, завойована ралом	38
Саскачеванка (романс)	40
Я не забуду буйні вруна	42
Українським наснажена зором	44
Стань стопою на снажний чорнозем	46
Альберта	48
Ювілейне	50

ПОЛЯРНІ СОНЕТИ

Збулось пророцтво Крі	52
Шевченко в Вінніпезі	54
Пам'яті Вадима Доброльжа	56
Немов навала синявих китів	58
Десь плаче праліс, як тотемний птах	60
Зима — різьбар. Як брили мармурові	62
Моя господа схована в снігах	64

ПІВНІЧНЕ СЯЙВО

Білі змії повзуть по схилах	66
Блідаве сонце низько над землею	68
Плач голодних койотів	70
Неначе бронтозаврове яйце	72
Замерзло жовтаве сонце	74
Мене обіймають зловісні	76
Падає сніг (триптих)	78
Піднявши білі прапори	84

Біла далеч — немов труна	86
Біловир (триптих)	88
За Атабаскою намети білі	92
На кучугури	94
Буйне ридання	96
Зеленошаті далечі Юкону	98
Північне сяйво	100
Вони пройшли лункою рясною	102
Океан обіймає дівча	104
Снилось мені: там, де білі ведмеді	106
Що рік, то глибша борозна	108
Дзвін у степу.....	110
Похорон Василя Гавриляка.....	111
Канадська географія.....	112
Канадський славень.....	113
Скарга (поема).....	114

C O N T E N T S

THE CONQUERORS OF THE PRAIRIES

Not Corteses from some long-bygone day	7
Sorrow	9
Atavistic	11
Ploughmen	13
Palms to the handles of the plough	15
Boat upon water, plough in the field	17
Here headless skeletons, bleached white	19
The Stallion	21
The Three (A Ballad)	23
Blackfoot Indian (not translated)	26
The Inheritance (A Ballad)	29
The west's brown hue	31
The keen scythe hunts	33
The Old Men	35
The Cottage	37
This land that has been conquered by the plough	39
Saskatchewan Girl	41
Not these will be forgotten soon	43
With sight of the Ukrainian folk made strong	45
Stand on the firm black soil	47
Alberta	49
Jubilee	51

POLAR SONNETS

Thus was Cree prophecy fulfilled	53
Shevchenko in Winnipeg	55
In Memory of Wadym Dobrolige	57
Like schools of bluish whales	59
Primeval forest, like totemic bird	61
Winter's a sculptor	63
The house I live in is concealed in snow	65

NORTHERN LIGHTS

White serpents on the slopes	67
Low, leafless, dead are the surrounding trees	69
Hungry coyotes' whining	71
Like brontosaurus egg	73
A yellowish sun was shining	75
Embracing with ill-boding greed	77
Falling Snow	79
To bondage goes the storm of snow	85
White distance—like a coffin	87
White Whirl	89
Beyond far Athabasca snow mounds rise	93
Where heavy snows'	95
Wild lamentation	97
The green-clad distances of Yukon	99
Northern Lights	101
In their abundance others came and went	103
The girl's held in the ocean's embrace	105
I dreamt of polar bears	107
Deeper each year the wrinkles grow	109
Plaint.....	115

